

Forebyggelse af mælkefeber i økologiske malkekvægsbesætninger

Af Heidi Voss, Mogens Agerbo Krogh og Inger Anneberg, Institut for Husdyrvidenskab, Aarhus Universitet

Forekomsten af mælkefeber hos økologiske malkekøer er højere end hos konventionelle. Tidligere undersøgelser har desuden vist, at der indenfor gruppen af økologiske mælkeproducenter er betydelige forskelle i forekomsten af mælkefeber på besætningsniveau, uden at man kan forklare hvorfor.

En ny interviewundersøgelse fra Aarhus Universitet viser, at landmændene er meget forskellige i deres vurdering af problemet, samt at forekomsten af mælkefeber er meget afhængig af sommerfodring. Undersøgelsen viser også, at mange økologer er kritiske overfor den lovgivning, som forhindrer dem i at behandle mælkefeber med kalcium direkte i koens blodåre, samt at landmændene har forskellige strategier, når det gælder forebyggelse.

I undersøgelsen er 100 økologiske landmænd med mere end 100 køer blevet kontaktet telefonisk. Det har resulteret i 56 interview, hvor omdrejningspunktet var landmandens forståelse af mælkefeber, praktiske procedurer i besætningen med hensyn til forebyggelse samt hvordan de ser på udfordringen med hensyn til mælkefeber og økologi. Svarene er blevet analyseret og også sammenholdt med besætningernes data fra Kvægdata-basen.

Ud af de 56 landmænd svarede 38, at de ikke mente, de havde et problem med mælkefeber. En enkelt begrundede det med, at selv om dyrlægen syntes, hun havde et problem, så valgte hun at acceptere, at mælkefeber ikke kunne undgås, især hos de gamle, (4. laktation og ældre) og lidt fede køer. Andre anerkendte problemet, men forsøgte samtidig at nedtone det, f.eks. som noget der kun sker periodisk. Desuden blev problemet knyttet til bestemte årstider, til køernes alder og til den menneskelige håndtering. 26 landmænd svarede, at de anså mælkefeber som en meget problematisk tilstand, også på grund af følgesygdomme, f.eks. tilbageholdt efterbyrd, yverbetændelse, ketose, nedsat ydelse og løbedrejning. En landmand forklarede, at hvis man behandlede var der ingen komplikationer, heller ikke med følgesygdomme, men blev det ikke taget i tide, opstod der yderligere problemer.

Til spørgsmål om forebyggelse af mælkefeber gennem fodring havde næsten alle landmændene først og fremmest fokus på god goldko-fodring, f.eks. ved brug af separat goldko-blanding og goldko-mineraler. Der hvor landmændene havde stor variation i svarene var i valget af afgoldningsmetode, hvor nogle anvendte ”kold tyrker” (koen sættes på halm og vand i en periode for at stoppe mælkeproduktionen), mens andre supplerede koen med høg, ensilage, wrap eller goldko-blanding. Landmændene adskilte sig også meget fra hinanden, når det gjaldt fodring af goldkøer sommer og vinter, f.eks. var fodringen stort set den samme vinter og sommer for nogle, mens andre svarede at de supplerede græs med goldko-mineraler og foder efter behov.

Alle de interviewede gav tilladelse til, at forskerne hentede besætningernes data i kvægdatabasen fra 2016 på registrerede kælvninger, og alle tilfælde af mælkefeber blev listet op. Antal tilfælde af mælkefeber hos 3. kalvs og ældre køer i 2016 i de 56 besætninger varierede fra 0 % til 14,9 %. De 10 besætninger, som havde færrest registrerede tilfælde, var besætninger, hvor ejerne alle nævnte god goldko-fodring som det vigtigste forebyggende tiltag, mens gruppen med flest registrerede tilfælde af mælkefeber i højere grad nævnte mineraler eller kalcium produkter som forebyggelse. I gruppen med færrest tilfælde af mælkefeber brugte syv ud af 10 producenter, at goldkøer, i forbindelse med afgræsning, blev fodret på samme måde sommer som vinter. I gruppen med fleste tilfælde af mælkefeber supplerede kun to ud af 10 producenter afgræsningen med andet foder.

Tidligere undersøgelser viser, at køer på græs har højere risiko for mælkefeber, og det bekræfter denne undersøgelse. Den viser også, at der er forskel på forekomsten af mælkefeber ved sommerfodring (primært græs) i forhold til køer som fodres stort set på samme måde året rundt. Derimod kan undersøgelsen mod forventning ikke sige noget om betydningen af forskel på typerne af vinterfodring. Det kan skyldes, at landmændene har forskellige beskrivelser af, hvordan goldko-fodringen tildeles, og at interviewet ikke har været præcis nok i formuleringen. Næste fase af undersøgelsen vil blandt andet gå i dybden med dette.

Projektet er støttet af Mælkeafgiftsfonden og forventes afsluttet december 2018.

Læs mere om projektet samt hele rapporten med resultaterne fra de 56 interviews <http://anis.au.dk/forskning/projekter/forebyggelse-af-maelkefeber-i-oekologiske-malkekvaegsbesaetninger>